№ 43 (239) Ausgabe A.

HOMAN

Biełaruskaja Wilenskaja časopiś

wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Wilenskaja 33.
Adres adminisracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

Cena s pieresyłkaj i dastaŭkaj da chaty.

ua 1 hod—4 m. 80 fen. na 1/2 hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies.—40 f.

CENA ABWIESTAK.

na 4-aj staranie za radok drobnymi literam — 25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci — 60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 43 (239) Hod III. Wilnia. 28 maja 1918 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

Telegramy.

27 maja.

Zachodni teatr.

Pry Metarin na raźwiedkach uziaty ŭ pałon anhličanie. Artyleryjskaja dzielnaść pawialičyłasia papałudni. Niepryjacielski ahoń uzmacawaŭsia ŭ wakolicach Keinel, na paŭnočnym bierazi Lis, miž Arras i Alber i na zachodnim bierazi Awr.

KIJEU. Hazety drukujuć notu ŭkrainskamu ŭradu ad delehacii z Donu, u katoraj apawieščajecca, što paŭdzienna-zachodniaja federacija Donskich, Kubanskich, Tierskich i Astrachanskich kazakoŭ, hornych plamion paŭnočnaha Kaŭkazu, stepowych plamion paŭdziennaj uschodniaj Rasiei, Stawropolskaj i Čornamorskaj hubernij i Carycynskaha pawietu nie należyć da składu Rasiejskaj dzierżawy, znachodzicca ŭ stanie wajny z niapryznanym sawieckim uradam i budzie baranicca usimi siłami. Usie zakony, wydanyje ad dnia rewolucii ŭ lutym 1917 hodu, apawieščajucca nie majučymi siły. Ziamielny zakon u mieżach nowaj federacii zahadywaje prymusowaje adbirańnie ziamli wyšej naznačenaj miery ŭ adnych rukach. Kazakoŭ pryzywajuć dobra adnasicca da niamieckich wojsk, jak i da swaich ułasnych.

BERLIN. Ukrainskaje pres biuro nakazywaje, što socyał-rewolucyanery pastanawili adkazacca ad opozicii praciŭ uradu Skoropadzkaha.

SOFIJA (B.T.A.) U dzień świata św. Kiryły i Miefodzija boŭharskije ŭłaści atrymali ad žycharaŭ Dobrudžy čyślenyje telehramy z damahańniem, kab usia Dobrudža była pryłučena da Boŭharyi.

WIENA (Korr. B.). Prezydziumy troch siaredńia-eŭropejskich ekonomičnych sajuzaŭ na supolnym zasiedańni pryniali rezoluciju, wyskazywajučy zdawoleńnie zhodliwymi wystupleńniami centralnych dzierżaŭ u ekonomičnych sprawach pry padpisańni ekonomičnych umoŭ z Ukrainaj i Rasiejej,

BERLIN. Rasiejski pasoł u Berlinie Joffe, padaŭ niamieckamu pasłu notu, apawieščajučy, što niamieckuju notu ab adłučeńni Estlandzii i Liflandzii jon pieresyłaje ŭ Maskwu, ale nie pryznaje hetym samym niezaležnaści henych ziamiel.

MASKWA (P.T.A.) 24·V. Sawiecki ŭrad pasłaŭ u Berlin iskrowuju telehramu, ŭ katoraj haworycca:

„Niamiecki pasoł, hr. Mirbach, pawiedamiŭ nas, bytcym 11 maja batarei krepaści Ino strelali ŭ finlandzkije wojski. Paśla dośledu možem zajawić, što heta niazhodliwa s praŭdaj. Krepaść Ino pierad jaje ačystkaj nami ŭzorwana, dy heta, widać, było pryčynaj pamianutaha niepprawilnaha zajaŭleńnia“.

WIENA (Korr. B.) 25 maja. Minister zahraničnych spraŭ, hr. Buryjan, zaprasiŭ da siabie siahońnia na naradu prezydzium polskaha klubu. Hr. Buryjan zajawiŭ, što ŭ časie apošnich pierehaworaŭ u niamieckaj hłaŭnaj kwatery polskaja sprawa nie była raźwiazana. Hr. Buryjan u najbliżejšych dnioch pajedzie ŭ Berlin, dzie majuć adbycca narady ab polskaj sprawie.

DIUSELDORF. Na zasiedańni niamieckaj «partyi Baćkaŭščyny» wialiki admirał Tirpic miž inšym skazaŭ:

„Razwiazka suświetnaj wajny nastupić tolki na zachodzie. Dabicca dla siabie roŭnych z Anhlijej prawoŭ u suświetnaj haspadarcy my možem tolki siłaj“.

BERLIN. Miž deputatami s pryčyny nowych wybaraŭ prezydyuma Rejchstagu jość dumka wysunuć napiarod kandydatury dźwioch najdużejšych partyj: Erenbacha—ad klerykalnaha centru i Šejdemana—ad umiarkawanych socyałdemakrataŭ.

WASYNGTON. Sajuźniki pryšli da zhody ab palitycy da Rasiei. Sajuźniki pastanawili nie mięšacca da ŭnutrenych spraŭ Rasiei i zaprapanawać joj domač padwozam i inšuju.

MIUNCHEN. (W.T.B.). 26.V. Pa ŭsiej Bawaryi uračysta światkawali staletnje ŭhodki bawarskaj konstytucii.

WIENA *Uradowa.* 25 maja paśla wialikaha artyleryjskaha i minnaha ahniu italjancy atakawali našyje pazycii na poadnia ad prachodu Tonnel i adsunuli trochi našuju liniju na wuzkim adrezku, ale paśla byli zadzierženy.

BERLIN (Uradowa). Nowyje ŭdačy padwodnych łodak nawakoł Italii; 5 parachodaŭ jomkaściu razam 27.000 tonn.

8 maja u pojasie błokady nawakoł Azorskich astrawoŭ adna naša padwodnaja łodka zatapiła anhlicki trnnsport „Nirpra“ jomkaściu 7,640 tona z anhlijckim atradam kawaleryi.

LONDON (W.T.B.). Admirałciejstwa apawieščaje:

11 maja adna naša padwodnaja łodka na wyšyni mysa św. Wincenta zatapiła niamiecki padwodny krejser; ludzi z jaho pahibli ŭsie.

Uwaha (W.T.B).: S pryčyny doŭhaj niabytnaści adnaho našaha padwodnaha krejsera treba ličyć anhlickaje apawieščeńnie padobnym da praŭdy.

Raskrytyje karty.

„Prynimajučy pad uwahu:

1. što bytnaść padtrymliwanych «antantaj» dzieła jaje palityčnych met čužackich polskich wojsk na adwiečna Biełaruskich ziemlach može ŭ budučynie akazacca precedentam dla pryłučeńnia hetych ziamiel da Polskaha karaleŭstwa, abo dzieła damahańnia terytoryalnych kompensacij u postaci biełeruskaha Biełastockaha okruha, sumiežnaha s Polščaj;

2. što, abwieščajučy pryłučeńnie zakordonnaj Biełarusi da Polskaj manarchii, polskije wojski wyjaŭlajuć hetak zachwatnyje tendencii na biełaruskije ziemli, i ich čynnaść z hetaha pahladu pierestaje ŭžo być samaabaronnaj palakoŭ ad bolšewickaj anarchii i prybiraje charakter wializnaj palityčnaj awantury, katoraja jdzie suproć žyćcowych interesaŭ biełaruskaha narodu i suproć jaho žadańnia niezaležnaści;

— — — — — — — — —

— — — — — — — — —

Biełaruskaja Rada, abjaŭlajučy razarwanaj źwiaź miž Biełarušsiu i Rasiejej, wyskazywaje swaje damahańni:

1.) kab polskije wojski čym chutčej wyjšli z biełaruskich ziamiel, na katorych biełaruskije krajowyje arhanizacii woźmuć pad swaju apieku mieńnie i žyćcio žycharoŭ;

2) — — — — — — — —

3.) kab sumiežnyje s Polščaj spradwiečnyje biełaruskije ziemli (Biełastok, Horadnia) ni ŭ jakim zdareńni nie byli wyłučeny z rešty kraju dzieła pryłučeńnia da Polskaha Karaleŭstwa».

— — — — — — — — —

Hetak, miž inšym, zajaŭłała Biełaruskaja Rada ŭ Wilni ŭ rezolucii swajej, pryniataj na plenarnym zasiedańni 18 lutaha 1918 hodu, — za try dni pierad zaniaćciem Mienška niamieckim wojskam. A dalejšyje zdareńni pakazali, jak dobra biełarusy acanili utwaryŭšajesia palityčaje pałažeńnie i jak dobra znajuć palakoŭ i ich palityčnyje plany.

U tej čaści Biełarusi, dzie staić polskaje wojska, palaki starajucca zawiaści čysta polskaje upraŭleńnie. Wajskowyje ŭłaści utwaryli polski cywilny urad, katory na čysta biełaruskaj ziamli arhanizuje sieć polskich škoł, naznačaje polskich čynoŭnikaŭ, urešci — zawodzić polskije sudy. Heta—biazspornyje akty nacyanalnaha gwałtu nad biełarusami, gwałtu, raŭnaznačnaha gwałtam staroha maskoŭskaha uradu. A ab meci hetkaj palityki nia može być sporki, i jana zapraŭdy stanowić «wializarnuju palityčnuju awanturu“.

Ale hetaha mała: „Tilsiter Allg. Ztg“ u № 118 z 23 maja 1918 h. u karespandencii z Waršawy pad zahałoŭkam «Die polnische Frage» hetak apisywaje sučasnaje paljtyčnaje stanowišče Polščy:

«Abnimajučy nawat małyje hrupy aktywistaŭ, usie jany hatowy na ŭzajemnuju „papraŭku hranic». Kniaź Jan Radziwiłł zajawiŭ: „Wiedama, Polšča pry niekatorych warunkach pawinna budzie adračysia ad Haličyny, ale spadziajecca atrymać za heta kompensacii. Ich možna znajści ŭ Biełastoččynie i Hrodzienščynie, dzie pierewažywaje polskaje nasialeńnie. U budučynie jana ždže takže zabaspiečeńnia ad Rasiei, bo ŭsio jašče treba rachawacca z mahčymaściu nowaj wajny. Hetkaje zabaspiečeńnie dało by ustrojstwa aŭtanomnaj Biełarusi, naturalnymi hranicami katoraj na uschodzi pawinny być Dźwina i Dniepr. Nowaja dzieržawa, jak i Bałtyckije ziemli, mahła-by być pryniata pad apieku Niamieččyny, abo pad supolnuju apieku Niamieččyny i Aŭstryi. S pryčyny taho, što palaki majuć u Biełarusi swaje ekonomičnyje interesy i kala 30% dwornych ziamiel należyć da palakoŭ, hety kraj možna abjawić u sfery polskich interesaŭ. Zajawy polskaha minista-prezydenta pakazwajuć, što palaki nia hetak łohka prystanuć na nie raz wyskazywanaje ŭ Niamieččynie žadańnie, kab Polšča pryniała učaście ŭ pakryćci wajennych raschodaŭ. Warunak hety stanawiŭ by zwarot wialikich strat, jakije Polšča mieła ad wajny».

Woś i wyłazić šyła z miecha. Palaki wiaduć torh biełaruskaj ziamloj ale heta—torh skuraj miadźwiedzia, katory jašče hulaje na woli ŭ lesie. Tut puskajecca ŭ chod i «adračeńnie» ad Haličyny, jakaja dahetul, jak wiadoma, nie pierestawała należać da Aŭstryi; i „polskaść“ biełastockich i harodnienskich biełarusaŭ, katoryje s palakami majuć tolki toje supolnaje, što čaśo ich chodzić malieca ŭ toj samy kaścioł, dzie molacca i palaki—katalikі; i „polskije“ ekonomičnyje interesy, bo polskije pany dzieržać u swaich rukach wialikije ziamielnyje abšary dy chacieliby adabrać ad biełaruskich sielan i toje, što ŭ ich jašče astałosia, dzieła polskaj kołonizacii; i ŭsiaho hetaha palaki žadajuć nie darma: jany hatowy zapłacić za heta, prynimajučy na siabie pakryćcie čaści wajennych wydatkaŭ Niamieččyny! A što sulać jany biełarusam?

A sulać jany nam „aŭtanomiju» pad ciažkaj rukoj polskich panoŭ, — sulać wyciskańnie ŭsich sokaŭ biełaruskaha narodu, kab mieć mahčymaść wypłacić prypadajučuju na Polšču čaść niamieckich wajennych wydatkaŭ i atrymać jašče dobry baryš...

Pakul usio heta tłumačyli ludziam my, palaki piarečyli našym zajawam, winawaciučy nas ŭ „wydumkach». Ciapier pramowili kiraŭničyje kruhi Polskaha karaleŭstwa, — i miejsca dla sumlewańnia bolš nima. Chto maje wočy, može bačyć, jakuju dolu choče nam pryhatawać «bratni» polski narod.

Dy nie daždže hetaha: dla Biełarusi pačałasia ŭžo nowaja era jaje historyi —era budawańnia swajej niezaležnaj dzieržawy, i ništo nie zwiadzie ŭžo jaje z darohi, pa jakoj jana jdzie!»

J. Mieleška.

Našy „palaki“.

U palityčnych sporkach my wielmi časta sustrečajemsia z dokazami, asnowanymi na historyi. Bolš za sotniu hadoŭ dzieržali naš kraj u niawoli maskali i ŭwieś čas pazywalisia na toje, što heta «iskoni russkij kraj», a biełarusy—tak sama „russkij narod“. Iznoŭ že palaki i pa siahońniašni dzień zajaŭlajuć ab swaich «prawoch» na Biełaruś, asnowanych na tym, što pierad paniawoleńniem našaje baćkaŭščyny maskalami Biełaruś była ŭ *sajuzie* s Polščaj. Ale i adny, i druhije zamoŭčywajuć fakt, što i pierad maskoŭskaj niawolaj, i pierad sajuzam s Polščaj biełarusy mieli swaju niezaležnuju dzieržawu, zbudawanuju pry učaści narodu litoŭskaha i ŭziaŭšuju ad apošniaha swajo imia (Wialikaje Kniaźstwa Litoŭskaje), a ad biełarusaŭ — mowu prawa, dyj usiu ich cywilizaciju. Tak, sama-ž historyja raźbiwaje „histaryčnyje“ dokazy maskaloŭ i palakoŭ, apraŭdywajučych swaiu prahawitaść na našu ziamlu. Narod Biełaruski — heta narod žywy, katory byŭ niekali wolny i niezaležny i, skinuŭšy mnohaletnije puty niawoli, wiernie sabie iznoŭ swabodu i niezaležnaść.

Palaki pačynajuć heta razumieć. Jany u apošnich časoch mienš užo haworać ab swaich „histaryčnych“ prawoch, a pazywajucca bolš na toje, što na ziamli Biełaruskaj žywie wielmi mnoha palakoŭ, a ŭ tym liku ŭsia drobnaja šlachta abjaŭlena za polskuju.

Hetaj sprawie paświaciŭ «Dzien. Wil.» ŭ № 120 ažno paŭstranicy, pieredrukoŭwajučy z babrujskaj hazetki «Żołnierz Polski» stećciu: «Zaścianki polskie na Białejrusi».

«Żołnierz Polski» znachodzić miž biełaruskaj narodnaj masaj «polskije» zaścienki abo wakolicy i hetak tłumačyć pajaŭleńnie ich:

„Užo wielmi daŭno, asabliwaž ad pačatku XVI stalećcia, ...pry dwaroch bolš možnych panoŭ ruskich (biełaruskich — Red. «H.»), značyć, žyŭšych na Rusi (Biełarusi — Red. «H.»), pačynajuć hurtawacca całyje hramady drobnaj šlachty, katoraja atrymaŭšy šlachoctwa za wajennyje zasłuhi, nia mieła ziamli, abo nie mahła pražyć na swaich lišnie małych haspadarkach. Heta šlachta, sabranaja pry panskich dwaroch, baraniła razam s panami swoj kraj ad napaściej worahaŭ. S časam, kali napaści spynilisia i karmić u dwary lišnie mnoha šlachty było ciažka, pany dawali šlachcie drobnyje folwarki, za katoryje šlachta płaciła čynš i pawinna była chadzić sa swaim panam na wajnu i padawać za jaho swaje hałasy na sejmie. Heta byŭ pačatak twareńnia zaścienkaŭ“.

Chto znaje choć bolej-mieniej historyju našaha kraju, toj wiedaje, što našy zakony nie pazwalali palakom sialicca i kuplać ziamlu ŭ Biełarusi. I hetak było ažno da Lublinskaj unii 1569 hodu,—značyć, blizka da kanca XVI stalećcia. Z hetaha jasna, što ŭ toj čas, jak, pawodłuh „Ž. P.“, u nas pačała hurtawacca la panskich dwaroŭ drobnaja šlachta — «asabliwa ad *pačatku XVI stalećcia*», u Biełarusi *ni polskich panoŭ, ni drobnaj polskaj šlachty nie mahło być i nie było*: i pany, i šlachta byli tolki biełaruskije. A z hetaha jasna, što šlachockije zaścienki ŭ Biełarusi ŭžo ŭ samym pačatku ich twareńnia *nia mieli s polščynaj ničoha supolnaha*. I kali „Żołnierz P.“ robić inšy wywad, dyk ci-ž možna hniewacca na žaŭniera, što jon, dobra ŭmiejučy zabiwać ludziej, nie znaje zusim historyi našaha kraju?

Pierechryściŭšy biełaruskuju drobnuju šlachtu ŭ palakoŭ, „Żołnierz Polski“ apynuŭsia ŭ wialikim kłapoci: sustrečajučysia z hetaj že šlachtaj pa zańcienkach, jon pierekanaŭsia, što „polskaść“ jaje — nie zusim „čystaja“. Pa šlachockich zaścienkach pannje biełaruskaja mowa: „chacia wiery i zwyčajaŭ polskich jany nie ŭtracili, adnak, da ich pranikła biełaruskaja hutarka“. I ŭ hetym kłapoci iznoŭ winawato nieznajomstwa z historyjei: raz šlachockije zaścienki utwarylisia prad wiekami z biełaruskaj šlachty, dyk nima dziwa, što ŭ ich dahetul pierechawałasia rodnaja biełaruskaja hutarka, —pierechawałasia nia hledziučy na strašenny polski nacisk, na praniknuŭšyje ŭ našy zaścienki polskije napływy.

My by nie pačali sporki s „polskim žaŭnieram“, kali-b jaho „histaryčnych“ dokazaŭ nie pieredrukawała ŭžo druhaja hazeta, katoraja daŭno zanimajecca bałamučeńniem tutejšych katalikoŭ, farbujučy ŭsio katalickaje polskaj farbaj. Mała taho: nawat polskije uradowyje kruhi, damahajučysia našaj ziamli, puskajuć u chod padobnyje dokazy „prawoŭ“ Polščy na Biełaruś. Woś, što hože „žaŭnieru“, toje nia hože „palitykam“, i im-to my by radzili bolš piłnawacca histaryčnaj praŭdy i nie pierakručywać jaje.

X. X.

Z uschodniaje Biełarusi.

Linija wajennaha frontu, prajšoŭšaja praz našu ziamlu, była prawiedziena zusim prypadkowa — ŭ zaležnaści ad wymoh wajennych aperacij. Adnak, heta prypadkowaja hranica miž zachodniaj Biełaruśsiu lehla ŭ asnowu demarkacyjnaj linii, ustanoŭlenaj Bieraściejskim miram i razrezaŭšaj naš adnarodny z nacyonalnaha i ekanamičnaha pahladu kraj.

Dawoli hlanuć na ekanamičnaje pałažeńnie ŭschodniaje Biełarusi, kab zrazumieć, što tamtejšaje žyćcio (ŭ Mienščynie, Mahiloŭščynie, Witebščynie i biełaruskaj časci Smalenščyny) ničym nia roznicca ad žyćcia biełaruskaj Wilenščyny i Horadnienščyny.

Hłaŭny zaniatak žycharaŭ uschodniaje Biełarusi — heta *chlebarobstwa*.*) Adnak, rezultaty narodnaje pracy — niebahatyje. Klimat i hleba nia lišnie pamahajuć našym chlebarobam u zdabywańni chleba budnaha; ale hłaŭnaja pryčyna biednaści narodu — heta pierwabytny sposab wyrablańnia ziamli biełaruskimi sielanami, a da taho i niestača ziamli. Nie widać tut i achwoty razwadzić nowyje raśliny, ŭwadzić techničnyje nawiny, naabuł—wiaści intensyŭnuju haspadarku. Nie majučy mahčymaści pražyć tolki sa swajho skupoha i błahoha nadziełu, biełaruskije sielanie značnuju časć swaich sił i pracy prymušeny addawać čužym, robiačy dwary, ŭ fabrycy, abo wybirajučysia niedzie ŭpročki,—inšyje ž zanimajucca chatnimi ramiosłami. Dyj fabryk tut — niebahata; tolki miascowyje promysły razwiwajucca tutaka šyrej, dziakujučy čyślennaści spłaŭnych i sudachodnych rek i rybnych wazior, bahaćciu lesoŭ i dreŭnych materyałaŭ.

Hetak, hłaŭnaja asnowa ž ćcia uschodniaje Biełarusi — chlebarobstwa, a razwićcie jaho, wiadoma, krepka źwiazano z ziamielnymi adnosinami. I my dajom tut žmienku cyfr, sabranych u zborniku Siemionawa.

Pawodłuh statystyki 1887 h. abšar čatyroch hubernij uschodniaje Biełarusi: Mienskaj, Mahileŭskaj, Witebskaj i Smalenskaj—stanowić 20.541.643 dziesiaciny. Najwialikšy abšar Mienskaj hubernii: apošniaja zanimaje 37,5% pakazanaj cyfry (7.712 592 dzies.); za jaj iduć pawodłuh wieličyni: Smalenskaja (4.824.325 dz.), Mahiloŭskaja (4.189.322 dzies.). i Witebskaja (3 815.404 dzies.). *Dwornaje ziamli* ŭ Mienščynie 58,6%, Smalenščynie —55,1%, Mahiloŭščynie —54.6% i Witebščynie — 53.4%. Na druhim miescy stać *ziemla sielanskaja*: u Smalenščynie da sielan należyć 41,0% ziamli, u Mahileŭščynie — 40,9%, u Witebščynie— 40,3% i ŭ Mienščynie —tolki 28,8%. *Kazionych ziamiel* najbolš u lasistaj i bałocistaj Mienskaj hubernii: 11,6%; najmienš — u suchoj Smalenskaj: 2,5%. Pa ŭsim henym kraju kazionnaj ziamli 6,51%.

Dwornaja ziemla należyć pierawažna da šlachty (81,8%). Pawodłuh wieličyni dwaroŭ i folwarkaŭ jana dzielicca hetak:

	U Witebščynie:	U Mienščynie:	U Mahileuščynie:	U Smalenščynie:
Čysło wašadzielcau	5 723	9.114	10.783	14.040
% drobnych wałdzielcau (da 50 dzies.) . . .	60.1	70.8	79.0	70.0
% siarednich (ad 50 da 1000 dz.)	33.1	22,8	16 7	26.6
% wialikich wałdzielcau (bolš za 1000 dzies.)	6.8	6.4	4.3	3.4
Ziamla padzielena miž imi u pracen.				
1) da drobnych należyć ziamli	3.1	2.1	5.3	5 2
2) da siarednich	24 4	11.8	21.4	39.1
3) da wialikich .	72.5	86.1	73.3	55.7

Usiaho dwornaje ziamli ŭ Witebščynie, Mienščynie i Mahileŭščynie jość 9.100.849 dziesiacin. Miž ziemleŭłaśnikami tut pierawažywajuć prawasłaŭnyje, dy hetym uschodniaja Biełaruś šmat rożnicca ad zachodniaj, dzie najbolš ziemleŭłaśnikaŭ-katalikoŭ. Hetak u troch pamianutych huberniach 49% ziamli (4465.309 dzies.) należyć da prawasłaŭnych, 41.3%—da katalikoŭ i tolki 9%—da asob inšych relihij.

Raŭnujučy ča hetaha abšar *sielanskaj ziamli*, my bačym, što ŭžo zarapaśla wyzwaleńnia sielan ad panščyny nadzielnaj ziamli prypadało na siamju s 6 duš (siarednim likam) i na kožnuju dušu (nie rewižskuju, a faktyčnuju) ŭ dziesiacinach:

	Na siamju s 6 duš:	Na dušu ziamli ua ahuł;	Na dušu rali;
	dzies.	dzies.	dzies.
U Witebščynie . .	8.3	2.8	2.3
U Mienščynie . .	9.3	3.8	2.3
U Mahileŭšč . .	8.0	2.9	2.2
U Smalenšč. . .	9.3	3.0	2.2

*) Hl.: „Россія. Полное географическое описаніе нашего атечества“ пад радакціей W. Siemionowa. Tom IX. 1905 h.

Francišk Olechnowič.

Na Antokali

pjesa ŭ 3 aktach sa śpiewami i tancami.

(Hladzi «Homan» № 42).

Michalina.

Jak pan ważyšsia swajho majstru, a majho muža pjanicaj zwać!?

Juziuk.

Dyk kaliž pani majstrowa....

Michalina.

Što mnie možna, to wam nielha! — A woś jašče adna reč: hej, panok, mnie adna reč wielmi—wielmi nie padabajecca.

Juziuk.

Što, paniečka?

Michalina.

Ej, panok! ja baču, što wy nadta šmat zadajeciosia z majej Zośkaj! Heta mnie strašenna nie padabajecca. I prašu, kab hetaha bolš nie było!

Juziuk (spałochąŭšysia).

Dyk ja... barani mianie Bože!... ja nie!...

Michalina.

Kali ab hetym pawažna dumajecie, to treba, jak usie ludzi robiać, pahawaryć pierš-na-pierš z baćkami, albo lapiej sa mnoj adnej, bo «moj“ zaŭsiody pjany jak niaboskaje stwareńnie, i z im nima što ab hetym hutaryć!

Juziuk.

Ja, paniečka, ŭžo chacieŭ..,

Michalina.

Ale ab hetym jašče nadta rana kazać. Jana Jašče zusim dzicia, a jwam jašče małako na wusach nie absochło, a samaje ważnaje heta toje, što, panok, wy ničahusieńki nie majecie,— a pamiatajcie, što i jana biez pasahu!

Juziuk.

Ja maju, paniečka... My z bratam majem dom u Horadni. Praŭda dzierewiannaja heta chata. Moj brat maje tam kramu, haspadaryć i tarhuje, — i kazaŭ mnie, što kali ja zachaču pačać swoj interes, to kožnuju časinu može mnie wypłacić maju pałowu.

Michalina.

Woś jak! Čamuž wy nikoli ab hetym nie kazali?

Juziuk.

Nima ab čym! Chata niewialikaja, staraja.

Michalina.

Dyk usiož wy haspadar!.. Woś jano što?

Juziuk (całujučy jaje ŭ ruku).

Dyk jakžež budzie, paniečka? Kab pania błaha aba mnie nia dumała chaču zrabić tak, jak wy kazali: prašu wašaha pazwaleńnia i błahasławienstwa.

Michalina.

Ach jakij ž chutki!. Paśpiech— ludziom na śmiech. Dy trebaž usio dobra abdumać, kab paśla nie škadawacca. Dyj mušu ž z „maim“ paradzicca. Jon žež—baćka.

Juziuk.

Paniečka, wiedajecie, š ojanla pju..

Michalina.

Dyk tak... Nu tak...

Juziuk.

Dobra pracuju, starajusia...

Michalina,

Dy štož heta wy tak sami siabie chwalicie! Čekajcie, nichaj inšyje was pachwalać...

Juziuk.

Heta praŭda... Značycca, mahu spadziewacca.

Michalina

Ja ničoha nie abiecaju.. Każu: pahladziom.

Juziuk.

Čamu: pahladziom, pani majstrowa?

Michalina.

Wiedaješ što, pan Juziuk, skažu tabie papraŭdzie ty nia wiedaješ, što heta dzicia dla mat

Jano zusim jasna, što pry mała ŭradliwaj hiebie i pierwabytnych sposabach haspadarki žyćcio sielan było zaŭsiody paŭhałodnaje. Praŭda, što ad času, kali byli sabrany pakazanyje tut, cyfry, prajšło mnoha let, što častka dworraje ziamli paśpieła pierajści ŭ ruki sielan,—dyk-že za hetyje samyje hady ŭzrasło i čysło žycharaŭ hetaha kraju. I ŭparadkawańnie ziamielnaj sprawy—heta adno z najbolš ważnych pytańniaŭ biełaruskaha žyćcia: jak i na Ukrainie, na Biełarusi pierewažnaja čaść ziamielnych abšaraŭ znachodzicca ŭ rukach čužakoŭ, katoryje na ziamli ufundawali swajo panawańnie nad biełaruskim narodam i krajem.

Jak hetaje pytańnie budzie razwiazano, — heta ŭžo zaležyć ad samoha našaha narodu, —ad taho, kaho narod pašle u krajowy sejm baranić swaje sprawy.

H. B.

U Wilni i wakolicach.

× **„Polskije“ kaścioły.** Nie nadta daŭno „Dziennik Wileński“ čytaŭ nawuku redakcii „Lietuvos Aidas“ ab tym, što ŭ nas nijakaha «polskaha» kaścioła nima, a jość tolki kaścioł *katalicki*. Choć my ščyra witali tuju zajawu polskaj hazety, adnak, wiedajučy, chto jaje wydaje, nie nadta wieryli, što hazeta zapraŭdy tak dumaje, jak piše. I nie zdarma pazwolili my sabie hetak brydka sumlewacca ŭ jaje ščyraści prajšło kolki miesiacaŭ, i woś u № 119 z 24 maja my pračytali wialikimi literami nadrukawany zahałowak: *„Polskije kościoły na Ukrainie“* (Polskije kaścioły na Ukrainie).

Ciapier užo i my prypomnim polskaj hazecie, što «polskich» kaściołaŭ nima i być nia može, a jość tolki kaścioły *rymska-katalickije*...

× **Pawarot archijepiskapa Cichana.** Jak piše «Lietuvos Aidas», u Koŭni adbywaje karancin prawasłaŭny archijepiskup Cichan, katory waročajecca z Rasiei nazad u Wilniu razam s šaśćma manachami: Adbyŭšy karancin, jon manicca žyć u Trynopali, pad Wilniaj.

× **„Zaloty“.** „Вольная Беларусь“ u Miensku ŭ № 12 zakončyła druk trochaktoŭki Nauma Prybaworki (Wincuka Dunin-Marcinkiewiča) „Zaloty“, napisanaj u Lucynce 8 śniežnia 1870 h.

× **Litoŭski uniwersytet.** Jak piše „Lietuwos Aidas“, jość prajekt adkryć u Wilni litoŭski uniwersytet užo ŭ sioletniuju wosień. Pakul što majuć być adkryty try fakultety: jurydyčny, filozofičny i teolohičny.

× **Lekcija.** Čynoŭnik pry Stadhaŭptmanie ŭ Wilni, Ponfik, pračytaje hetymi dniami lekciju ŭ sali pry św. Jurskim pr. 35 na temu: «Nowyje dzieržaŭnyje orhanizacii na ziemlach byŭšaje Rasiei».

× **Płata za gazametry.** Urad gazowaha zawodu apawieščaje, što s pryčyny nie spyniajučajsia darahoŭli pawialičywajecca płata za karystańnie z gazametraŭ. Ad 1 červienia s. h. ustanaŭliwajecca hetkaja miesiačnaja płata:

za	3	fl. gazam. —	0,60	m.
»	5	„ „	1,00	„
„	10	„ „	1,20	„
«	20	„ „	1,50	„
«	30	„ „	2,00	»
«	50	„ »	2,50	»
»	100	„ „	5,00	»

× **Temperatura.** Najwyšejšaja i najnižejšaja temperatura za apošnije dni byla (pawodłuh Celsija):

	najwyš.	najniž.
23—24	+ 19,7°	+ 9,0°
24—25	+ 19,9°	+ 3,3°
25—26	+ 14,6°	+ 8,0°
26—27	+ 23,7°	+ 7,1°

Z USIAHO KRAJU.

Padpiska na wośmuju pazyku.

Na wośmuju pazyku tutejšymi žycharami wa ŭsim našym kraju padpisano na 13 milionaŭ marak 4 miljonaŭ na siomuju pazyku. Najwialikšuju čaść hetaha dali Bałtyckije ziemli: 10 miljonaŭ 250 tysiač.

BERLIN (W.T.B.) 23.V. Kamisja impierskaj rady dzieła zahraničnych spaŭ zasiedała ŭčora paabiedzi. Statssekretar Kiulman zdaŭ sprawu ab palityčnym pałažeńni i ab zadačach na Uschodzi, čaściu ŭžo razwiazanych, čaściu wymahajučych raźwiazki.

KOUNA „Baltisch-litanische Mitteilungen“ (byŭšaja Korresp. B.) nakazywaje:

Hłaŭnakamandujučyj na Uschodzi pryno Leopold Bawarski pry načalniku upraŭleńnia Ob Ost v. Falkenhaŭzenu pryniaŭ litoŭskich kiraŭnikoŭ: praf. prałata Olšeŭskas'a i staršyniu litoŭskaj rady Smetonu. Jany wyskazali swaju padziaku za wyzwaleńnie Litwy i dadzienuju letaś padmohu 300,000 marak.

LIBAWA. Z aedromu Rolow, pad Libawaj, wylacieŭ sarwaŭšyjsia žoŭty latučy šar. Chto jaho znojdzie, atrymaje nahradu hrašmi ŭ «Arme-Wetterwarte 10“, Deutsche Feldpost 282.

Niezaležnaść Estlandzii i Liflandzii.

BERLIN. 24.V. Niamieckaje ministerstwa zahraničnych spraŭ 19 hetaha miesiaca padało berlinskamu predstaŭniku rasiejskaha ŭradu, p. Joffe, zajawu haławy złučenych krajowych rad ab formalnym addzialeńni Estlandzii i Liflandzii ad Rasiei. Zajawa kančajecca słowami: „Žychary Estlandzii i Liflandzii zajawami swaich predstaŭnikaŭ wykarystali prawa na samaaznačeńnie i prawiali ŭ žyćcio addzialeńnie ad Rasiei, ab čym pawiedamlajecca rasiejski ŭrad».

Finlandzija.

ŠTOKHOLM. Hienerał Mannerhejm padaŭsia u adstaŭku.

Členy finlandzkaha uradu addali swaje paŭnamoččy senataru Swianchuwudu, katory zahadaŭ senataru Paasikidi utwaryć nowy urad.

WIESTKI Z RASIEI.

BERLIN (W.T.B.). Francuzy i anhličanie ŭziali ŭ swaje ruki ŭsio ekonomičnaje žyćcio na Murmanskim uźbiarežžy, dzie stajać ich sudny i wojski. Anhlija pryhataŭlaje, tak skazać, Gibraltar na rasiejskaj ziamli.

14 maja Lenin zajawiŭ ab hetym u sawieci i skazaŭ, što ciapier Rasieja nie maje siły supraciwicca hetamu.

KOUNA. „Baltisch-Litaŭische Mitteilungen“ nakazywajuć:

21 maja ŭ Pieciarburzi Lenin u adnej pramowie pamiž inšym skazaŭ: „Našaj zadačaj pawinno być poŭnaje zniščažeńnie buržuazii. U myśl hetaha pawinna być zroblena reforma zakonaŭ ab ziamli i škole. Dziela papraŭki waluty ŭsie hrošy buduć abjaŭleny nie majučymi cany. Zamiest ich buduć wypuščeny nowyje, katoryje daduć wаładzielcam starych, ale nia bolš, jak pa 2.000 rub. na asobu. Rešta budzie stanawić mieńnie hasudarstwa“.

MASKWA. Urad sawietaŭ źwiarnuŭsia da Japonii z notaj s pryčyny paddzieržki japonskimi paddanymi rasiejskich kontrrewalucyanieraŭ. Sawiecki ŭrad wyskazaŭ nadzieju, što Japonija nia budzie miešacca da rasiejskich unutrenych spraŭ i zrobić patrebny nacisk na swaich paddanych u Sibiry.

MASKWA. Niamiecki pasoł hr. Mirbach, byŭ pieršy raz oficyalna u Lenina.

Narodny kamisar zahraničnych spraŭ padaŭ hr. Mirbachu pratest proci apawieščeńnia niezaležnaści Kaŭkazu ad Čornaha da Kaspijskaha mora. Sawiecki ŭrad budzie ŭsiemi siłami barocca z usimi zachwatnymi damahańniami kaŭkaskaha uradu.

Ukraina.

KIJEU. Ukrainskaje ministerstwa zahraničnych spraŭ atrymało adkaz rumynskaha ŭradu na ukrainski pratest u sprawie Bessarabii. U adkazie miž inšym haworycca: „Bessarabiju my nie anneksirawali, a jana sama dałučyłasia da swaje baćkaŭščyny. Rumunskamu ŭradu niewiadomy takije časci Bessarabii, katoryje chacieli by dałučycca da Ukrainy. Kali časć žycharaŭ ličyć sabie ukraincami, dyk heta — nia dokaz, što jany papraŭdzi ukraincy. Kali Ukraina padpisywała mirnuju umowu u Brest-Litoŭsku, dyk jana nie zajaŭlała swaich damahańniaŭ na Bessarabiju. 15 studnia 1918 hodu ukrainski ŭrad zajawiŭ hienerału Koanda, što jon ničoha nie maje suproć pryłučeńnia Bessarabii da Rumynii i hetym nawat paddzieržyć Rumyniju. Z hetaj pryčyny rumynski ŭrad nia može zdawolić pratest ukrainskaha ŭradu.

KIJEU. 24.V. Učora paabiedzi adbyłosia pieršaje plenarnaje zasiedańnie rasiejska-ukrainskaj konferencii u hmachu Ukrainskaj Rady pad maršałkoŭstwam Šelnicina.

Razhledzijučy ŭzajemna paŭnamoččy, Šelniecin papytaŭsia ad imi jakich ziamiel budzie wystupać rasiejskaja delehacija, bo Biełaruś, Sibir, Don i Kaŭkaz nie pryznajuć ułaści ŭradu sawietaŭ.

---

ki! Adnu jaje maju, chaciełab, kab jana mieła dolu nie takuju, kryj Bože, jak maja. Kruciŭsia, tut kala jaje adzin čynoŭnik... Widać było, što maje pawažnyje dumki...

J u z i u k.

Pan Ihnat?

M i c h a l i n a.

Ale. Wy dahadalisia, dyk skažu wam usiu praŭdu. Woś dumaju sabie: što čynoŭnik to čynoŭnik, nia toje što jakiś ramieśnik,—i stanowišče ŭ świecie i šacunak u ludziej, ale razhledzieŭšy sprawu, dobra — heta muž nie dla jaje.

J u z i u k (całujučy jaje ŭ ruku).

Światаja praŭda...

M i c h a l i n a.

Jana nie maje jašče 19 hadoŭ, a jon užo čeławiek... nie małady...

J u z i u k.

Stary, jak hryb.

M i c h a l i n a.

Nu, nie tak užo nadta jon stary, ale ŭsiož taki muž nie dla jaje. A ŭ dadatku jon jakijś... nie padabajecca mnie!

J u z i u k (iznoŭ całujučy jaje ŭ ruku).

Dobra kažecie...

M i c h a l i n a.

Nu, adčapisia ŭžo, jaž nia biskup... Ale prymušać dzicia nia budu, jak jana zachoče, tak budzie! Dy nima čaho spiešacca, niechaj pažywie jašče tak, nabiare rozumu. Woś mnie ranа addali zamuž i jakoje ž maje žyćcie! Praŭda, wam nia treba hetaha kazać — sami ž dobra bačycie, žywučy z nami ŭ adnej chaci...

J u z i u k.

Ale... Pan Wincenty maje błahuju prywyčku, ale jon dobry čeławiek.

M i c h a l i n a.

Dyk woś waročajučysia da pana Ihnata... Choć može mnie i nie wypadaje ŭsio wam kazać, a ŭsiož skažu... Wyž jak swoj čeławiek... Dyk woś pastarałasia ja, kab jon ściamiŭ, što ničoha z hetaha nia budzie... Stanowišče stanowiščem... Dyk štož, što jon čynoŭnik, nie s stanowiščem budzieš žyć, a s čeławiekam. Hetaž na ŭsio žyćcio. A pan Ihnat jakijś taki... nie da spadoby. Nu, maje, praŭda, wialikuju zaletu: nia pje, hrošej nia kidaje, može nawat krychu nadta aščadny...

J u z i u k.

Stary žminda!

M i c h a l i n a.

E kožny čeławiek pawinien dumać ab čornaj hadzinie (ŭstaje). Nu trebaž mnie iści ŭ kuchniu! Ja tutaka zasiedzielasia, a tam Zośka iznoŭ prasmaže katlety, iznoŭ buduć ničoha niewažnyje... A tut jašče z hetaj bializnaj hetulki raboty!..

J u z i u k.

Značycca, mahu mieć nadzieju?

M i c h a l i n a.

Wiedama, kali sama dapilnuju, dyk i nie pieresmažacca.

J u z i u k.

Jaž nie ab tym...

M i c h a l i n a.

Ach, wy toje... Pabačym jašče, pabačym, (čuwać zwanok pry dźwierach). A kaho ž tam čort niasie?

Zjawa 5.

T y j e ž i A n u f r y.

(Juziuk razsowywaje s prawaha boku chwiranku. Uchodzić Anufry).

J u z i u k.

A, pan Anufry!...

A n u f r y.

(toŭsty zarubač, maje na sabie brudny chwartuch, za dziahaj miaśnicki nož). Jak majeciesia, pani Wincentowa!

M i c h a l i n a.

Dobry dzień panu.

A n u f r y.

Piereprašaju, što nie witajusia, ale ruka brudnaja, čeławiek ad pracy.

M i c h a l i n a.

U mianie tož brudnaja. Nia škodzić.

(Dalej budzie).

Haława rasiejskaj delehacii, Rakcuski, adkazaŭ, sto heta — ŭnutrenaja sprawa Rasiei. Ukrainu-ž rasiejski urad pryznaje niezaležnaj.

Na siahońniašnim zasiedańni ukrainskaja delehacija zažadała jasnaj formuliroŭki paŭnamoččaŭ rasiejskich delehataŭ z akuratnym abaznačeńniem ziamiel, ad imi katorych jany maniacca pramaŭlać. Zasiedańnie prypynieno.

BERLIN. B. haława ukrainskaj mirnaj delehacii i tymčasowy ukrainski pasoł u Berlinie, Siewruk, atrymaŭ adstaŭku. Sprawami ukrainskaha pasolstwa tymčasowa kiruje sekretar Kosyj.

B. ukrainski minister sielskaj haspadarki, Kowalewskij uziaŭ u hasudarstwienym banku cennych papieraŭ na 5 miljonaŭ rubloŭ i sčez niet wiedama dzie.

WIENA. Polskije legiony ŭ Odessie i wakolicach na mocy supolnaj pastanowy aŭstryjackaha, polskaha i ukrainskaha uradaŭ raspuščeny. Hetak sama raspuskajucca i abiazbrojwajucca polskije legiony na Ukrainie ŭ wakolicach Chmielnika.

Z usiaho świetu.

ŽENIEWA. Areštawanyje kiraŭniniki sinn-fejneraŭ buduć addadzieny pad sud tolki paśla mira, bo čynnaść wajennych sudoŭ tolki jašče bolej uzmacawała-by rewalucyjnaść narodu.

«Times» nakazywaje, što anhlicki ŭrad wykryŭ nowyje dokazy ab niamieckaj zmowie ŭ Irlandzii. U Dublinie areštowana člen spaŭnicielnaha kamitetu sinn-fejneraŭ, pani Klark, muž i brat katoraj pakarany śmierciu ŭ časie paŭstańnia 1916 hodu.

BAZEL. Hazety nakazywajuć ab wialikich rabotnickich razruchach u Brystoli. Dziela supakojeńnia ich treba było paklikać wojska. Uźnialisia krywawyje bitwy na wulicach, u časie katorych zabity 14 rabotnikaŭ, miž imi — staršynia profesyanalnaha sajuza transportnych rabotnikaŭ. Wialikšyje razruchi byli takže u Swensi i Karbi dzie.

ŽENIEWA. Wajennaja konwencija miž Japonijej i Kitajem addaje Mandžurskuju čyhunku pad japonski kantrol. Zbudawanaja Rasiejej uschodnia-kitajskaja daroha može być užywana japoncami i dziela wajennych patreb.

BERLIN (W.T.B.). Prezydent Wilson skazaŭ predstaŭnikam hazet, što ab miry nia može być hutarki datul, pakul Niamieččyna i jaje sajuźniki nie adrakucca ad usich karyściej, zdabytych u hetaj wajnie. Ameryka ni na adzin moment nia budzie dumać ab miry, katory daŭ-by Niamieččynie choć adnu piadź ziamli abo pawialičyŭ jaje siłu. Z druhoha boku, aprača adbudowy Polščy i papraŭki kryŭdy, zroblenaj Francii ŭ 1870 hadu, ad Niamieččyny nia buduć wymahać nijakich inšych achwiar.

BERN. Pawodłuh nowaj kitajska—japonskaj tajnaj umowy Japonija biarecca za arhanizaciju kitajskaj palicii. Japonija budzie upraŭlać usimi kitajskimi arsenałami i wierfiami. Jana budzie mieć prywilei ŭ Monholii i Mandžuryi. Kitajskije čyhunki i telehraf znachodzicca pad japonskim upraŭleńniem.

BERLIN. (W.T.B.). 25.V. Prezydent Rejchstagu, Kempf, pamior siahońnia pabiedzi.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieščenni

24 V. Zachodni teatr.

Biez pieramien.

U wakolicach Kemela, naabapał Lis i Skarp, na poŭdni ad Sommy, miž Morre i Montidje u wiečary i načy ažyŭleny ahoń. U časi razwiedak pry Bukua i Uaz my ŭzali pałonnych.

25.V. Zachodni teatr.

Bajewaja čynnaść artyleryi była słabaja. Načnyje ataki worahaŭ u wakolicach Kemela i pry Alber złamalisia ŭsiudy s ciažkimi stratami. Pry Hamel my adkinuli worahaŭ kontratakaj.

26.V. Zachodni teatr.

Na poŭdni ad kanału Njuport i na abapał Diksmejden my ŭzali ŭ pałon 50 belhijcaŭ. U wiečary ŭ wakolicach Kemela, na poŭdni ad Sommy i miž Morre i Montidje ahoń značna krapčeŭ. Pry Bukua adkinuty anhlickije nastupleńni. Pry Montidje, ŭ dalinie Ajiet i na pałudziennym bieazi En u razwiedkach uziaty pałonnyje anhličanie.

Kala wajny.

LONDON (Reŭter). 24.4. Llojd Džordž u Edinburgu skazaŭ pramowu, haworačy miž inšym:

Anhlija u prošłym była prymušena barocca s paśledztwami razwału Rasiei i padwodnaj wajnoj. Paśledztwy razwału Rasiei byli tym ciažejšy, što Ameryka mahła nam dać tolki piatuju častku tej pomačy, jakuju my utracili z wychadam Rasiei s koalicii.

Niebaspieki ad padwodnaj wajny ŭžo nima. My topim ciapier padwodnyje łodki chutčej, čym niemcy paśpiewajuć budawać ich, dy my razam s sajuźnikami budujem nowyje parachody chutčej, čym Niamieččyna može ich tapić. My možem mieć jašče strašennyje straty ad padwodnych łodak, ale padwodnaja wajna nia može bolš adbicca na razwiazcy wajny. Niemcy sami pierekanalisia, što jany praihrali padwodnuju wajnu, i heta wyzwało ich nastupleńnie na zachodzi, jak apošni sposab dajści pabiedy. My staim napieradodni wializnaha nastupleńnia, ale najlepšyje znaŭcy majuć poŭnuju wieru ŭ kaniec jaho. Ja rad, što na čale našaj armii, zmahajučajsia za wolu, staić hetki genijalny čełowiek, jak Foš. Niemcy napružajuć usie siły, kab dabicca razwiazki chutčej, čym prydzie čynnaja pomač Ameryki.

Ja mahu sumlenna zajawić, što ŭrad nie abminaŭ ničoha, što mahło-by uskoryć kaniec wajny. My majem dzieła z biezmiłaserdnym pruskim despotyzmam, pačaŭšym pachod dziela hrabiežstwa i gwałtaŭ. Letaś šmat chto ličyŭ mahčymym pačesny mir biez pabiedy. Ja dumaju, što ciapier takich ludziej mała. Dola Rasiei dała im dobruju nawuku. Niamieckije i aŭstryjackije palityki — heta maryonetki ŭ rukach wajennych načalnikaŭ.

NJU-JORK. (Reŭter) 25.V. Respublika Kostaryka abjawiła centralnym dzieržawam wajnu.

WIENA. U ministerstwie zahraničnych spraŭ pačalisia ŭčora mirnyje pierehawory miž Aŭstryjej i Finlandzijej.

WIENA. 24.V. Učora italjancy atakawali našy pazycii na Cugna Porte i ŭ dalinie Ečy. Pieršyje dzwie ataki adbity ŭžo ahniom, trejciaja ataka — štykami. Italjanskije šturmy na Monte Asolone takže adbity s ciažkimi stratami.

LONDON. U časi apošniaha nalotu na London u načy na 21 maja zabity 50 i ranieny 200 asob.

BERLIN. Ab raźmierach sučasnaj wajny na pawietry świedčyć toje, što za apošni tydzień niamieckije latuny skinuli ahułam 350.000 kilogr. bomb. 20, 21 i 22 maja zniščeny 33 waražyje samaloty i 1 prywiazny latučy šar. My utracili 5 samalotaŭ i 1 prywiazny latučy šar.

BERLIN (W.T.B.) 24.V. Na zachodnim uźbiarežžy Anhlii našy padwodnyje łodki iznoŭ zatapili 30.000 tonn.

BERLIN (W.T.B.). 25.V. U paŭnočnych wodach našy padwodnyje łodki zatapili iznoŭ 16.500 tonn.

LONDON (Reŭter). Worahi zatapili torpedaju pamočny krejser „Mołdawija“. Pahibli 56 amerykanskich sałdatoŭ.

Drukowana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.